

Югозападен университет „Неофит Рилски“

ДО

Членовете на научното жури

Утвърдено със Заповед № 1558/

15.07.2021г.

на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“

гр. Благоевград

РЕЦЕНЗИЯ

за

придобиване на образователна и научна степен „доктор“

по докторска програма „Гражданско и семейно право“

Професионално направление: 3.6 Право

Научна специалност: Гражданско и семейно право

към Катедра „Гражданскоправни науки“

Рецензент: проф. д-р Симеон Тасев

Кандидат: Йорданка Николова Нонева-Златкова

Дисертационен труд на тема: **Особености на Павловия иск в гражданското и търговското право.**

I. Кратки биографични данни за кандидата.

Йорданка Николова Нонева-Златкова е родена през 1990 г., завършила е Профилирана гимназия „Яне Сандански“, гр. Сандански през 2009 г. През 2015 г. завършва висшето си образование в Юридическия факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ по специалност „Право“ със специализации по направления Правораздаване, Публична администрация и Международно право и международни отношения. В края на същата година придобива юридическа правоспособност. Професионалният ѝ път започва през

Югозападен университет „Неофит Рилски“

2012 г. първо като координатор външни проекти, а от 2015 г. нататък като юрисконсулт, директор дирекция в специализирана общинска администрация и правен съветник. През 2018 г. завършва магистърска програма по специалност „Финанси“ в Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград. Йорданка Нонева-Златкова е зачислена като редовен докторант по докторска програма „Гражданско и семейно право“ към катедра Гражданскоправни науки при ПИФ на ЮЗУ „Неофит Рилски“ със заповед № 1430/02.07.2018г., положила е успешно изпитите за докторантски минимум, отчислена е с право на защита със заповед № 1327/18.06.2021 г. Като докторант Йорданка Нонева-Златкова има активна публикационна дейност и преподавателски опит като асистент в катедра „Гражданскоправни науки“ при Правно-исторически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“- Благоевград. В това качество тя провежда семинарни занятия по Облигационно право и Международно частно право. Докторантът има активна дейност и по отношение на участия в различни проекти, конференции, семинари и обучения, свързани с темата на дисертационния труд. Автор е на пет научни публикации, като всички са по темата на дисертацията.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата.

Дисертационният труд представлява монографично изследване на тема „Особености на Павловия иск в гражданското и търговското право“. Изследването е с обем от 213 страници, включващи: съдържание, увод, три глави, заключение, библиография и електронни източници. Отделните глави съдържат по няколко точки и подточки, означени с арабски цифри. Направени са повече от 380 бележки под линия. Библиографията се състои от заглавия на български, френски, немски и английски език. Изследвана е значителна по обем и съдебна практика по въпроса.

Темата на труда е несъмнено дисертабилна. Изследването се характеризира с многопластовост и предлага за първи път в българската правна литература

цялостно изследване на Павловия иск в гражданското и търговското право. Научният въпрос се представя не само теоретично, но и практически - чрез конкретни предложения *de lege ferenda*. Те имат за цел да подобрят правоприлагането и да доведат до преодоляване на съществуващите противоречия. Павловият иск е разгледан и в сравнителноправен аспект, като е отчетен опитът в страните- Франция, Германия, Италия, САЩ и Англия.

В увода е обоснована актуалността на темата, очертани са целите на дисертационния труд и основните линии на развитие на Павловия иск, както и неговото теоретично и практическо значение. Посочен е предметът на изследване в дисертационния труд, като е направена уговорката, че Павловият иск ще се разглежда в материалноправен смисъл. Изведена е тезата, че Павловият иск е един от съществените способности, чрез които могат да се защитават правата на кредиторите в различни по съдържание частноправни правоотношения. Акцентира се върху практическото му приложение с оглед възникването на все повече и повече частноправни отношения с международен елемент.

В Глава първа е посветена на произхода и историческото развитие на Павловия иск (*Actio Pauliana*) в юридическите традиции на Древен Рим и след разпадането на Римската империя. На следващо място авторът е използвал и сравнителноправния метод като е разгледана законодателната уредба на Павловия иск в гражданското право в страните от континенталната правна системата като Франция, Германия, Италия и прецедентната- САЩ и Великобритания, при отчитане на съдебната практика в тези страни. Отбелязан е техният принос за правната доктрина, като са отчетени възможностите за приемственост на добри практики. Направен е също паралел на наличните граждански и търговски кодификации в сравняваните държави и липсата на такива в България, като е коментиран опитът на българската правна общност да направи гражданска кодификация в Република България и мястото на Павловия иск в него.

В Глава втора е направена правна характеристика на Павловия иск в

българското законодателство. Обоснована е основната цел на Павловия иск да бъде запазено длъжниковото имущество с оглед удовлетворяване на кредитора. Изяснена е проблематиката относно противоречивото разбиране за характера на Павловия иск като субективно право, въпреки че в ЗЗД е наречен иск. Дисертантът е разгледал подробно и задълбочено сложната схема от правоотношения- страни, фактически състави, правни последици и действие по отношение на различните гражданскоправни субекти. В дисертационния труд е разгледан Павловият иск като общо обезпечение на кредиторите (т.1.7 Павловият иск като обезпечение). Следващите въпроси, на които е отделено особено внимание, са в какво се изразява относителната недействителност при Павловия иск и какви са последиците от реализирания Павлов иск (т.1.8 Относителна недействителност при Павловия иск). От гледна точка на търговското право Павловият иск е разгледан в три направления- с оглед спецификите на търговското отношение, ведно с качеството търговец, особеностите във възможните видове търговски сделки, които могат да послужат за основа на увреждащото действие от страна на длъжника и въпроса как се преценява знанието за увреждане с оглед органното представителство на търговските дружества, производството по несъстоятелност.

Третата глава е посветена на подробен анализ на тълкувателната практика в материята на Павловия иск- Постановление № 1 от 29.III.1965 г. по гр. д. № 7/64 г., Пленум на ВС, Тълкувателно решение № 5 от 29.12.2014 г. по тълк. дело №5 от 2013 г. по описа на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегия на ВКС, Тълкувателно решение №2/2019 по тълкувателно дело №2/2017 г. на ОСГТК на ВКС, Тълкувателно решение № 2 от 26.03.2021 г. по тълкувателно дело №2 от 2019 г. на ОСГТК на ВКС. В третата глава са разгледани и особеностите на Павловия иск в някои знакови дела на Съда на Европейския съюз (т. 1.2.1 Павловият иск в юриспруденцията на Съда на ЕС. Преглед на по-важната съдебна практика). В т. 1.3 от Трета глава дисертантът е разгледал Павловия иск и други сходни правни институти. Направено е сравнение с Косвения иск (*Actio Obliqua*),

със симулацията, с исковете за попълване масата на несъстоятелността, с отмяната на отказа от наследство по чл. 56 ЗН и с недействителността по чл. 76 ЗН.

Заключението на дисертационния труд обобщава постигнатите генерални изводи относно постигането на поставените в увода цели и задачи на изследване и са открити законодателните празноти.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата.

Това, което може да се обобщи от представения дисертационен труд на Йорданка Николова Нонева-Златкова, е способността за избор на актуален проблем, който не е достатъчно разработван в Р. България, същевременно е с огромно практическо значение. В заключение дисертационният труд представлява завършено и монографично изследване по актуална тема. В него са изложени оригинални становища на автора, които са добре аргументирани. В труда е извършен подробен анализ на цялата достъпна съдебна практика по въпроса. Авторът добросъвестно е изложил всички виждания по въпроса в българската правна литература, както и становищата на редица чужди автори. Трудът показва способност за самостоятелно изследване на важни теоретични и практически проблеми и е на високо научно равнище. Той се отличава с редица научни приноси, по-важните от които са следните:

1. Изясняват се противоречиви в доктрината понятия, както и промени в действащите разпоредби в ЗЗД, които ще допринесат за правилното прилагане на закона.

2. Изследвани са правните последици при Павловия иск в голямата по обем българската съдебна практика и в практиката на СЕС.

3. Изследвани са въпросите, свързани с уредбата на проекта за Европейски граждански кодекс и частните кодификации.

4. Направен е критичен анализ на отделни тълкувателни решения на ВКС във връзка с отменителния иск по прилагането на чл. 135 ЗЗД.

5. Предложение *de lege ferenda* в чл. 135, ал. 2 ЗЗД да се разшири кръга на лицата, попадащи в обхвата на презумпцията, като се въведе фактическото съжителство, наличието на съответна фактическа степен на близост в отношенията като съвместеното живеене на съпругески начала или в общо домакинство, отношения между заварени и доведени деца, отношения между свързани лица по смисъла на § 1 ДР на ТЗ и §1, т.15 от ДР на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

6. Приносен характер има и предложението *de lege ferenda* за прецизиране на уредбата по чл. 649, ал. 5 от ТЗ, която не е предмет на подробно изследване в труда, като се вземат под внимание, с оглед уредбата на иска по чл. 135 ЗЗД в гражданското право относно правните последици.

IV. Критични бележки и препоръки.

Към дисертационния труд могат да бъдат направени следните бележки и препоръки:

Първо, при бъдещо издаване на монографичния труд е необходимо в увода да се посочи, че отменителните искове по търговското право не са предмет на цялостно и подробно изследване.

Второ, препоръчвам на дисертантът да публикува труда като монография, в която да бъде отразена и най- новата относима към темата на дисертационния труд съдебна практика.

Трето, да бъдат извършени някои езиково-стилови корекции, тъй като има някои малки неточности относно цитиранията на бележките под линия, като например на стр. 114, в индекс 107.

V. Заключение.

Направените бележки и препоръки не се отразяват в общата положителна

Югозападен университет „Неофит Рилски“

оценка на труда. Дисертационният труд отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитие на академичния състав на Р. България, на чл. 27 от ППЗРАСРБ, поради което давам положителна оценка и предлагам убедено на научното жури да присъди на Йорданка Николова Нонева-Златкова образователна и научна степен „доктор“ по научно направление 3.6. Право, научна специалност „Гражданско и семейно право“.

дата: 16.08.21.

гр. София

Рецензент:..

/проф. д-р Симеон Тасев/

South-West University "Neofit Rilski"

To

The members of the Scientific Jury

Approved with Order № 1558/

15.07.2021 by the Rector of the SWU

"Neofit Rilski", Blagoevgrad

PEER REVIEW

for

acquisition of educational and scientific degree "Doctor"

in the Doctoral Program "Civil and Family Law"

Professional field: 3.6 Law

Scientific specialty: Civil and Family law

at Department "Civil Law Sciences"

Reviewer: Prof. Simeon Tasev, PhD.

PhD candidate: Yordanka Nikolova Noneva-Zlatkova

Dissertation on the topic: Peculiarities of Actio Pauliana in the civil and commercial law.

I. Short biographical data about the PhD candidate.

Yordanka Nikolova Noneva-Zlatkova was born in 1990, graduates from "Yane Sandanski" High School, Sandanski in 2009. In 2015, she completes her higher education at the Faculty of Law of Sofia University "St. Kliment Ohridski" in the professional field "Law", with specializations in the field of Justice, Public Administration and International Law and International Relations. At the end of the

South-West University "Neofit Rilski"

same year, she acquires legal capacity. Her professional career begins in 2012, first as external projects coordinator, and from 2015 onwards as jurist consult, director of directorate in specialized municipal administration and legal adviser. In 2018 she graduates with a master's degree in Finance from the Faculty of Economics of "Neofit Rilski", Blagoevgrad. Yordanka Noneva-Zlatkova is assigned as a PhD student in the Doctoral Program "Civil and Family Law" at the Department of Civil Law Sciences at the Faculty of Law and History at SWU "Neofit Rilski" with Order №1430/02.07.2018, she has successfully passed all PhD exams and she is entitled to defend her dissertation with order № 1327/18.06.2021. As a PhD student, Yordanka Noneva-Zlatkova has active publication activity and teaching experience as an assistant professor at the Department of "Civil Law Sciences" in the Faculty of Law and History at SWU "Neofit Rilski" - Blagoevgrad. In this capacity, she holds seminars on Obligation Law and Private International Law. The PhD student is active and in terms of participation in various projects, conferences, seminars, and training, related to the topic of the thesis. She is the author of five scientific publications, all on the topic of the dissertation.

II. Characteristics of the scientific and scientific-applied production of the candidate.

The PhD thesis is a monograph on the topic: "Peculiarities of Actio Pauliana in the civil and commercial law". The study has a volume of 213 pages, including: content, introduction, three chapters, conclusion, bibliography, and electronic sources. The individual chapters contain several points and subpoints marked with Arabic numerals. There have been made more than 380 footnotes. The bibliography consists of titles in Bulgarian, French, German, and English. Significant volume and case-law on the topic has been examined.

The PhD thesis is undoubtedly suitable for writing a dissertation. The study is characterized by multi-layered structure and offers for the first time in the Bulgarian legal literature a comprehensive study of Actio Pauliana in the civil and commercial law. The scientific question is presented not only theoretically, but also practically

through concrete proposals *de lege ferenda*. They aim to improve law enforcement and lead to the resolution of existing contradictions. Actio Pauliana has also been considered in a comparative legal aspect, taking into account the experience in the countries- France, Germany, Italy, United States of America (USA) and United Kingdom (UK).

The introduction justifies the topicality of the PhD thesis, outlines the objectives of the dissertation work and the main lines of development of the Actio Pauliana, as well as its theoretical and practical significance. The subject of the thesis is reviewed in its substantive law understanding. It is argued that Actio Pauliana is one of the essential ways by which creditors' rights can be protected in different private legal relationships. It emphasizes Actio Pauliana practical application in the view of constant appearance of more and more private relations with an international element.

Chapter I is dedicated to the origin and historical development of Actio Pauliana in legal traditions of Ancient Rome and after the collapse of the Roman Empire. Then, the author also used the comparative law method by examining the legislative framework of Actio Pauliana in the civil law countries such as France, Germany, Italy, and the common law ones- USA and the UK, taking into account the case law in these countries. It is emphasized their contribution to the legal doctrine, considering the opportunities for continuity of good practice. As well as the PhD candidates makes a parallel between the compared countries' civil and commercial codifications and the lack thereof in Bulgaria. It is commented also the attempt of the Bulgarian legal community to make civil codification in the Republic of Bulgaria and the place of Actio Pauliana in it.

Chapter II provides a legal characterization of Actio Pauliana in the Bulgarian legislation. The author justifies the main objective of Actio Pauliana to preserve the debtors' property in order to satisfy the creditor interest. The issue of the contradictory understanding of the nature of the Actio Pauliana as a subjective right is clarified, although in the Bulgarian Obligation and Contract Act it is called a claim. The PhD candidate has examined in detail and in depth the complex scheme of legal relationships- parties, factual compositions, legal implications, and action in relation to

the various civil law subjects. The dissertation examines Actio Pauliana as an overall guarantee to creditors (point 1.7 Actio Pauliana as collateral). The next questions, which is given particular attention, are what the relative invalidity of Actio Pauliana is and what are the consequences of the realized Actio Pauliana (point 1.8 Relative invalidity concerning Actio Pauliana). From commercial law point of view, Actio Pauliana is based on three strands- in view of the specifics of the commercial relationship, together with the quality of the trade, the specifics of the possible types of commercial transactions that may serve as the basis for the debtor's damaging action and the question of how knowledge of damage is assessed in view of the organ representation of commercial entities, insolvency proceedings.

The Chapter III is devoted to a detailed analysis of the interpretative practice in the matter of Actio Pauliana – Decree №1 of 29.III.1965 under civil case № 7/64, Plenum of the Supreme Court of Justice, Interpretative Decision № 5 of 29.12.2014 on interpretative case № 5 of 2013 on the inventory of the General Assembly of the Civil and Commercial College of the Supreme Court of Cassation, Interpretative Decision №2/2019 on interpretative case №2/2017 of the General Assembly of the Civil and Commercial College of the Supreme Court of Cassation, Interpretative Decision № 2 of 26.03.2021 on interpretative case №2 of 2019 of the General Assembly of the Civil and Commercial College of the Supreme Court of Cassation. The third chapter also deals with the specificities Actio Pauliana in certain high-level cases of the Court of Justice of the EU (CJEU) (point 1.2.1 Actio Pauliana in the jurisprudence of the Court of Justice of the EU. Review of most important case-law). In point 1.3 of Chapter III, the dissertation makes a comparison between Actio Pauliana and other similar legal institutes, such as the Indirect Claim (Actio Obliqua), the simulation, the claims for filling the insolvency estate, the annulment of the waiver of inheritance under art. 56 of the Bulgarian Inheritance Act and the invalidity under art. 76 of the Bulgarian Inheritance Act.

The conclusion of the dissertation work summarizes the general deductions reached on the achievement of the objectives and tasks of research set out in the

introduction and highlights the legislative gaps.

III. Main contributions to the scientific, scientific-applied and teaching activities of the PhD candidate.

What can be summarized by the presented dissertation work of Yordanka Nikolova Noneva-Zlatkova is the ability to choose an up-to-date problematic topic, which is not sufficiently developed in the Republic of Bulgaria. At the same time, it is of great practical importance. In conclusion, the dissertation work is a completed and monograph study on an up-to-date topic. It sets out original opinions of the author, which are well-argued. In the dissertation has been carried out a detailed analysis of all available case-law on the subject. The author has set out in good faith all views on the issue in Bulgarian legal literature, as well as the opinions of a number of foreign authors. The PhD thesis shows the ability of the author to independently study important theoretical and practical problems and that it is written at a high scientific level. It is distinguished by a number of scientific contributions, the more important of which are as follows:

1. Contradictory concepts are clarified in the doctrine, as well as changes in the current provisions in the Bulgarian Obligations and Contract Act, which will contribute to the correct application of the law.

2. The legal consequences of Actio Pauliana in the large volume of Bulgarian case-law and in the case-law of the CJEU have been examined.

3. Issues related to the framework of the Draft European Civil Code and private codifications have been examined.

4. A critical analysis of individual interpretative decisions of the Supreme Court of Cassation has been carried out in connection with the cancellation claims under the implementation of art. 135 of the Bulgarian Obligations and Contract Act.

5. Proposal *de lege ferenda* in art. 135, para. 2 of the Bulgarian Obligations and Contract Act should extend the scope of the presumption by introducing *de facto*

cohabitation, the existence of a relevant factual degree of closeness in relations, such as cohabitation on a matrimonial basis or in a common household, relations between incumbents and stepchildren, relations between related parties within the meaning of paragraph 1 of the Additional Provisions and §1, item 15 of the Additional Provisions of the Law for the fight against corruption and for the confiscation of illegally acquired property.

6. The proposal *de lege ferenda* for the refinement of the rules under article 649 (5) of the Bulgarian Commercial Code, which is not the subject of a detailed study in the dissertation, considering, in view of the rules of the action under art. 135 of the Bulgarian Obligations and Contract Act in civil law on the legal consequences, is also contributing.

IV. Critical notes and recommendations.

The following notes and recommendations can be made to the dissertation work:

First, in the case of future publication of the monograph work, it is necessary to state in the introduction that actions for cancellation under commercial law are not the subject of a thorough and detailed examination.

Secondly, I strongly recommend the dissertation to be published as a monograph in which to reflect the new relevant case law to the subject of the dissertation.

Third, I should endorse some linguistic-style notes, as there are also some minor inaccuracies concerning the citations of footnotes, such as on page 114, in index 107.

V. Conclusion.

The made observations and recommendations do not reflect to the overall positive assessment of the current PhD thesis. The dissertation meets the requirements of art. 6, para 3 of the Law on development of the academic staff of the Republic of Bulgaria, of art. 27 of the Statute for application of the law for development of the academic staff in

South-West University "Neofit Rilski"

the Republic of Bulgaria, so I give a positive assessment to the work and confidently suggest to the Scientific Jury to award Yordanka Nikolova Noneva-Zlatkova an educational and scientific degree "Doctor" in scientific field 3.6. Law, scientific specialty "Civil and family law".

date: 16.08.21

Sofia

Reviewer:.. _____

/prof. Simeon Tasev, PhD/